

ENONKOSKEN TAAJAMAN ASEMAKAAVA-ALUEEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSINVENTOINTI

RAKENNUSKULTTUURIN TARKASTELU JA KOHTEIDEN KUVAUS

26.7.2024 Arkkitehtuuritoimisto J-P Husso

Kulttuuriympäristö- ja rakennusinventointialueen rakennuskulttuurin tarkastelussa käytetyt valintaperusteet rakennusten ja alueiden ottamisesta kohteiksi tai jättämisestä kohdeluettelon ulkopuolelle:

Tarkastelualue on kierretty ja siellä olevat rakennukset on käyty katsomassa ulkopuolelta. Siinä on tarkasteltu niiden ulkopuolinen nykytila ja tehty arvotus (siis sisätiloja huomioimatta), ovatko ne rakennushistorian, kulttuurihistorian, henkilöhistorian tai kulttuurimaiseman kannalta tärkeitä rakennus- tai aluekohteita, jotka olisi syytä nyt ottaa kohteiksi tai alueiksi ja tulisiko huomioida kaavaa laadittaessa.

Rakennuksista ja osa-alueista on tarkasteltu, onko kyseessä:

HI = historiallinen; Suomen, maakunnan tai paikkakunnan vaiheisiin tai johonkin merkittävään historialliseen tapahtumaan liittyvät kohteet, henkilö-, talous- oppi- tai sosiaalishistoriaan liittyvät rakennukset ja muistomerkit,

RH = rakennushistoriallinen rakennus, joka on rakennustaiteellisesti tai rakennusteknisesti arvokas, edustaa aikakaudelleen tai jollekin alueelle luonteenomaista rakennustapaa tai on merkittävä eri sosiaaliryhmien rakennusperinteen esimerkki taikka on merkittävä osa yksittäisen suunnittelijan tuotantoa.

MA = maisemallinen; merkittävä osa kulttuurimaisemaa tai kaupunkikuvaa tai ympäristössään huomattava kiintopiste.

Luettelointikriteerit täyttävistä, kaavakartallakin todettaviksi tulevista merkittävimmistä alueista ja kohteista on laadittu lyhyt kohdeluettelo - inventointiraportti ulkopuolien arviointineen, tekemättä kohteista Museoviraston inventointikorttien mukaista laajaa inventointiselvitystä.

Muut merkintöjen selitykset

kohdenumero esim. **E5** = inventointikohteen järjestysnumero

hierarkinen luokka: **P** = paikallinen, **M** = maakunnallinen, **V** = valtakunnallinen

Rakennuskohteiden luokittelutasot kohteiden merkittävyyden mukaan:

luokittelutunnus **I-III**, **I** = Rakennushistorian, kulttuurihistorian, henkilöhistorian tai kulttuurimaiseman kannalta paikkakunnan merkittävimmät rakennukset ja aluekokonaisuudet, joiden säilyminen on syytä turvata esim. yleis- tai asemakaavalla. Luokittelun mukainen väritunnus myös kohdenumerossa, esim. **1**.

II = Kohteet tai alueet, joiden säilymisen turvaaminen ei ole välttämätöntä. Kohde on kuitenkin rakentamisaikansa tyyppin hyvä esimerkki ja hyvin tai melko hyvin säilynyt. Luokittelun mukainen väritunnus myös kohdenumerossa, esim. **12**.

III = Muut inventoidut kohteet tai alueet, joihin ei kohdistuisi erityisiä suojeluintressejä. Kohde on mainitsemisen arvoinen, vaikkakin tavanomainen rakennusaikansa edustaja, tai on voinut olla aiemmin tyylikkäämpi, mutta muutosten tai kunnan huonontumisen myötä menettänyt aiempaa edustavuuttaan. Voi olla aluekokonaisuuden osana. Voi myös olla esimerkinomaisena kohteena mukana, vaikka muitakin vastaavantasoisia, mutta kohteiksi ottamattomia on inventointialueella tai kunnan muissa osissa. Luokittelun mukainen väritunnus myös kohdenumerossa (näitä kohteita ei ole tässä raportissa).

Suositus suojelumerkinnäksi **Sr**, (srk kirkkolailla suojeltu)

Rakennus historiallinen **rh**

Muinaismuistoalue tai -kohde **sm**

P M V | HI RH MA | III II I

Huomioon otettavia lakeja rakennussuojelussa

Rakennussuojeluun vaikuttavat mm. seuraavat lait:

- Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010)
- Kirkkolaki (652/2023)

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)

Maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva suojelu eli ns. kaavasuojelu on yleisin tapa suojella rakennuksia ja määrittellä ympäristönsuojeluun liittyviä tavoitteita. Suojelupäätöksestä vastaa asema- ja yleiskaavasta vastaava kunta.

54 § Asemakaavan sisältövaatimukset

Huomioonotettavia kohtia

- Asemakaavaa laadittaessa on otettava huomioon maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava
- Rakennettua ympäristöstä tulee vaalia
- Asemakaavalla ei saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa kohtuutonta haittaa

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (LRS)

Laki rakennusperinnön suojelemisesta mahdollistaa historiallisesti arvokkaiden rakennusten suojelun, mikäli suojelua ei ole mahdollista toteuttaa kaavoituksella tai muiden lakien avulla. Tällöin on mahdollisuus hakea rakennusta suojeltavaksi tekemällä suojeluesitys rakennuksen suojelemiseksi.

LRS 8 § Suojelun edellytykset

Rakennus voidaan suojella, jos se on valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä.

Rakennuksen merkittävyys arvioidaan seuraavilla perusteilla

- 1) harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus)
- 2) historiallinen tyyppisyys alueelle (tyypillisuus)
- 3) aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyyppilliset piirteet (edustavuus)
- 4) alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys)
- 5) merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus)
- 6) näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksellisuus)

Kirkkolaki (KL)

KL 22 § Kirkollisen rakennuksen suojelu

Kirkollinen rakennus, joka on rakennettu ennen vuotta 1917, on lain nojalla suojeltu. Kirkkohallitus voi määrätä tätä myöhemmin käyttöön otetun kirkollisen rakennuksen suojeltavaksi, jos suojelu on perusteltua rakennushistorian, rakennustaitteen, rakennustekniikan tai erityisten ympäristöarvojen kannalta. Kirkkohallitus päättää suojelusta omasta, seurakunnan, tuomiokapitulin tai Museoviraston aloitteesta

KL 24 § Kirkollisen rakennuksen suojelun lakkaaminen

Kirkkohallitus voi päättää kirkollisen rakennuksen suojelun lakkaamisesta, jos:

- 1) rakennus on sillä tavoin vahingoittunut, ettei sitä voida saattaa ennalleen;
- 2) seurakunnalla on useita kirkollisia rakennuksia eikä sillä ole tarvetta toiminnassaan enää käyttää omistamaansa suojeltua kirkollista rakennusta;
- 3) rakennuksen suojeleminen ei ole muusta erityisestä syystä enää perusteltua.

KL 26 § Kirkollisen rakennuksen suojelun kustannukset

Seurakuntaa, joka ei voi toiminnassaan käyttää omistamaansa suojeltua kirkollista rakennusta tai saada siitä muuten kohtuullista hyötyä, ei voida velvoittaa sellaisiin suojelutoimenpiteisiin, joista aiheutuvat kustannukset ovat ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä seurakunta voi osoittaa kaikkien kirkollisten rakennustensa hoitoon ja kunnostamiseen

Merkittäviä alueita:

Enonkosken keskustaajama, kirkonkylä

Enonkosken kirkonkylän ilmeessä on yhä säilynyt kulkuväylien luonteva polveilu maastomuotojen mukaan, rakennusten sijoittuminen vaihtelevasti ja väliin jäävä, pääosin luonnonmukaisena hoidettu kasvillisuus. Uudempi rakentaminen on melko hyvin sopeutettu taajaman tyyliin.

Enonkosken mäenkumpareiden ja jokilaakson luonnonelementtien sekä rakennusten rytmittämää taajamaa kunnanviraston mäeltä nähtynä. Kirkko lähes keskellä, kirjaston takana. Koulut oikealla.

Näkymä vanhan kivisillan ja uudemman betonisillan yli kohti kirkonmäkeä. Oikealla on entinen osuuskaupan varastomakasiini, alkujaan vesisahan varastona ollut. Sen takaa pilkistää Hovinmäen talo.

Kirkonkylän alue kivisillan ympäristöä laajemmalti rajattuna on ollut valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 1993 -luetteloinnissa mukana, mutta RKY 2009:ssä on enää vain kivisilta lähiympäristöineen. Tähän Enonkosken kivisillan RKY-alue-rajaukseen on otettu myös kosken varrella sijainneen sahan jäänteiden aluetta. (kartalla: RKY 09-aluemerkintä).

Kivisilta on yksi valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009 -kohteiden museosilloista, maV 1.552. Kivisilta on myös Tiemu-seokohde, ja myös rakennussuojelukohde SR 1.619 Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavassa, jossa kirkonkylän alue on kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti merkittävä alue ma 1.550, johon kuuluvina erilliskohteina on luetteloitu: Kirkko merkinnällä SR 1.618 (kirkkolaki) ja maakunnallisesti merkittävät Museo (ent. viljamakasiini) ja Koskela.

Enonkosken sahan jäänteet ("Vesisaha")

osoite: Hyypiänniementie 4
 tunnus kartalla: **sm-alueajaus**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-247 ja 046-876-11-0
 omistaja:

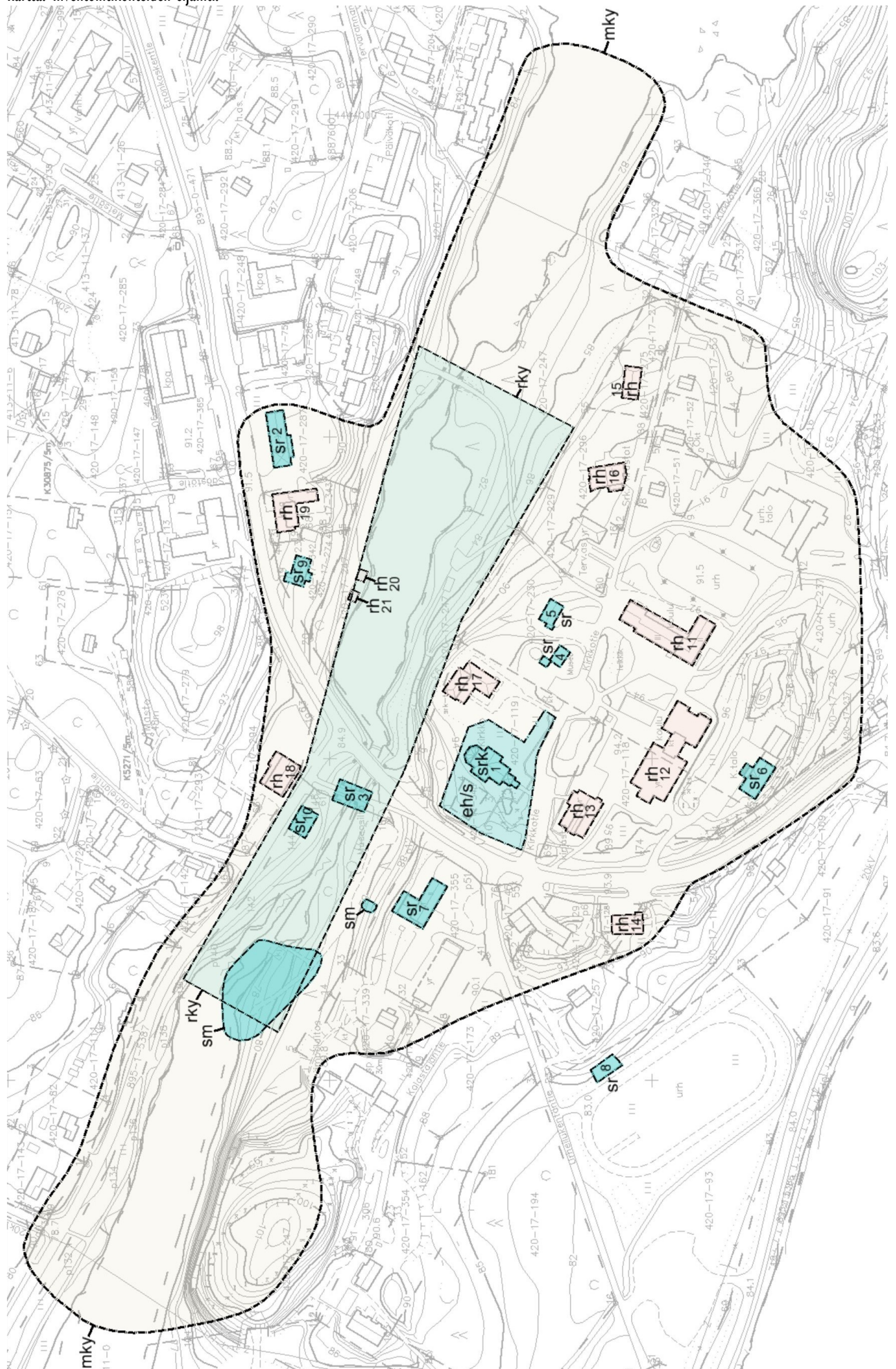
P M V | HI RH MA | III II I

Enonkosken vesivoiman avulla toiminut sahalaitos rakennettiin vuonna 1774. Usealla omistajalla ollut saha oli toiminnassa vuodesta 1778 vuoteen 1904. Saharakennus ja sen yhteydessä olleet mylly ja varastorakennus paloivat vuonna 1910. Rakennuksista jäljellä on makasiinirakennus, joka on sahatoiminnan lakattua toiminut viereisen osuuskaupan varastona. Makasiini on nykyään näyttelytilana. Muut sahasta säilyneet osat ovat lähinnä perustuksia, vesikanavia ja patorakenteita, nekin jo eriasteisesti vaurioituneina.

Arvot ja erityispiirteet : Sahateollisuushistoria, vaikka ei ole enää selkeästi havaittavissa. Alue on osa kirkonkylän maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

Kartta: Inventointikohteiden sijainti.

A. RAKENNUSHISTORIAN, KULTTUURIHISTORIAN, HENKILÖHISTORIAN TAI KULTTUURIMAISEMAN KANNALTA PAIKKAKUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RAKENNUKSET, JOIDEN SÄILYMINEN ON SYYTÄ TURVATA ESIM. YLEIS- TAI ASEMAKAAVALLA

I. Kirkko

osoite: Kirkkotie 2, Kirkko
 tunnus kartalla: **1**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-19
 omistaja: Savonlinnan seurakunta

P M V | HI RH MA | III II I
Srk

E-S maakuntakaava; SRI.618 Kirkko, kirkkolailta suojeltu

Enonkosken puukirkko vuodelta 1886 on arkkitehti Magnus Schjerfbeckin suunnittelema ns. katkaistu ristikirkko; päätytornillinen pitkäkirkko, jossa on leveä poikkilaiva. Näkyvällä paikalla pääraitin varrella sijaitseva kirkko on tärkeä osa enonkoskelaista taajamamiljöötä. Kirkkopiha, kiviaita, sankarihautausmaa ym. rajattu kirkkoon liittyvänä omana eh/s alueenosana.

Arvot ja erityispiirteet : on osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

2. Koskela

osoite: Enonkoskentie 9T, Koskela
 tunnus kartalla: **2**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-287
 omistaja:

P M V | HI RH MA | III II I
Sr

Maamiesseuran taloksi talkoovoimin vuosina 1915-1916 tehty rakennus. Kaksikerroksisella osalla laajennettu ja klassismin tyyliinsä muutettu 1930-luvulla. Ollut suojeluskuntatalona, sitten siinä toimi Säästöpankki ja kahvila.

Arvot ja erityispiirteet : Merkittävä tapahtuma- ja kohtaamispaikka, jolla laajennettunakin on selkeä klassisistinen rakennushahmo. Rakennushistoriallisten arvojen takia Koskelan tulisi olla osana kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä, mutta jää nyt tämän alueen koillispuolelle.

3. Kivisilta

osoite: Hyypiänniementie 2 / Enonkoskentie noin 16T ?,
kivisilta
tunnus kartalla: **3**
kiinteistötunnus: 46-895-0-471
omistaja: Enonkosken kunta

P M V | **HI RH MA** | III II I

Sr

RKY 2009 -kohde 4845
RKY 1993 -kohde 53:n osana
E-S maakuntakaava; SRI.619 kivisilta

Enonkosken kivisilta. Tämä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY 2009 -kohteisiin kuuluva yksiaukkoinen kivihoivisilta vuodelta 1903 tai 1904 on nykyään museosiltana ja kevyen liikenteen käytössä. Tämä Enonkosken ylittävä silta on rakennettu luonnon lohkarekivistä holvaamalla. Matalat kaiteet on ladottu kivistä.

Arvot ja erityispiirteet : Ikäisekseen yhä hyväkuntoinen, lohkarekivistä rakennettu ja jo harvinaiseksi käynyt silta on osa kirkonkylän maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

4. Museo, entinen viljamakasiini ja aitta

osoite: Kirkkotie 4
tunnus kartalla: **4**
kiinteistötunnus: 046-420-17-230
omistaja: maapohja: Enonkosken kunta
rakennukset: Enonkoski-seura

P M V | HI **RH MA** | III II I

Sr

Yleiskaava; suojeltu

Entinen lainajvästön viljamakasiini vuodelta 1880 on toiminut Enonkosken kotiseutumuseona vuodesta 1973. Se on siirretty joen toiselta rannalta nyky-sijaintiinsa vuonna 1917. Vieressä oleva entinen vaate- ja naisväen aitta 1890-luvulta on tuotu kunnan omistamalta Suur-Mikkolan maatilalta, jossa sitä käytettiin palvelusväen aittana.

Arvot ja erityispiirteet : Viljamakasiini käyttötarkoitushistoriansa vuoksi ja 1800-luvulla tehty aitta hyvin säilyneen ulkoasunsa takia ovat osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä .

5. Entinen neuvola-lääkäritalo

osoite: Kirkkotie 4
 tunnus kartalla: **5**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-230
 omistaja: Enonkosken Vuokratalot Oy

P M V | HI RH MA | III II I
 Sr

Mannerheimin Lastensuojeluliiton terveystalovaliokunnalta tilattuja tyyppiirustuksia käyttäen rakennettu TT3-tyyppin neuvola-lääkäritalo 1950-luvulta, silloinen kunnan terveyspalvelujen keskittymä, on säilytetty hyvin vanhassa ulkoasussaan tiilikattoineen. Erkki Linnasalmen suunnitteleman rakennuksen asunto on käytössä, muuten se on tyhjiillään.

Arvot ja erityispiirteet : Kohde on hyvä esimerkki sotien jälkeisen ajan terveydenhuollon rakennuksesta ja on osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

6. Kunnanvirasto

osoite: Enonkoskentie 3T, kunnanvirasto
 tunnus kartalla: **6**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-230
 omistaja: Enonkosken kunta

P M V | HI RH MA | III II I
Sr

Enonkosken kunnanviraston alkuperäinen rakennus on valmistunut vuonna 1917, silloin nimellä kunnanhuone. Jugend-vaikutteista rakennusta on laajennettu kaakkoispäähän vuosina 1975-1976 tehdyllä jatko-osalla (yläkuvasa taaempana ja alakuvassa vasemmalla).

Arvot ja erityispiirteet : On hyvä esimerkki kunnan hallintorakennuksesta, jota on melko onnistuneesti muutettu ja laajennettu käytön vaatimusten ja tarpeiden mukaan. On osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

7. Hovinmäki, entinen Enonhovi, Korpi Bistro

osoite: Urheilukentäntie 1
 tunnus kartalla: **7**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-355
 omistaja:

P M V | HI RH MA | III II I
Sr

Monessa käyttötarkoituksessa ollut rakennus on rakennettu v. 1854 Michail Tichanoffin vesisahan toimistoksi ja asiakkaiden majoitustiloiksi. Silloinen koristeellinen ns. nikkarityylin ulkoasu ei ole enää tallella, sillä rakennusta on muutettu mm. vuoden 1954 aikoihin, jolloin kunta osti rakennuksen ja muutti sen vanhainkodiksi.

Tämä entinen Hovinmäen kartano on toiminut ennen sitä myös puutavarayhtiön talona, jolta ajalta runsaslajinen puisto on peräisin. 1980-luvulta alkaen rakennus on ollut ravintolana yläkerran majoitustiloineen. Kosken puoleiselle sivulle tehty epäsuhtainen ravintolasalin laajennus ja terassi onneksi kätkeytyvät viereisen tiheään rinnemetsän katveeseen.

Urheilukentän puoleiseen rinteeseen on osaksi upotettu kivijalkamainen rakennus, joka on ollut mm. palokunnan kalustotallina ja aikoinaan Pulkkisen maatilan navettana, sitten metsäyhtiö Oy Kaukas Ab:n hevostallina. Silloinen puurakenteinen yläosa on purettu.

Arvot ja erityispiirteet : Kirkonkylän, ehkä kunnan vanhin asuin- ja toimistorakennus monine muutoksineen omaa merkittävän elinkeino- ja sosiaalishistorian. Rakennus on osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

8. Urheilukentän katsomorakennus

osoite: Urheilukentäntie 6
tunnus kartalla: **8**
kiinteistötunnus: 046-420-17-93
omistaja: Enonkosken kunta

P M V | HI RH MA | III II I

Sr

Urheilukentän katsomorakennus on valmistunut v. 1955. Ensivaikutelmaltaan pelkistyneen oloisessa katsomossa onkin hienovaraisia yksityiskohtia, esimerkiksi kattorakenteen alapinnan paneloinnit, päädyistä viistetty aumakatto ja räystäään ulkokulman pyöristys. Entiselle Hovinmäen viljapellolle tehty urheilukenttä 300 m tiilimurskaratoineen on samalta ajalta.

Arvot ja erityispiirteet : Urheilukenttä ja vasta äsken alkuperäisyys säilyttäen kunnostettu urheilukentän katsomo ovat hieno näyte sotien jälkeisen ajan yleisurheilun suorituspaikkojen rakentamisesta.

9. Kuokkasen entisistä liikerakennuksista vanhempi

osoite: Enonkoskentie 5T
tunnus kartalla: **9**
kiinteistötunnus: 046-420-17-342
omistaja:

P M V | HI RH MA | III II I
Sr

Entinen Kuokkasen kauppiastalo on tehty 1910-luvulla, osassa ikkunoista on kansallisromanttisen tyyliuuntauksen piirteitä.

Arvot ja erityispiirteet : Tyybiltään ja iältään harvinaistunut 1900-luvun alun kauppa- ja asuintilat sisältävä rakennus on kulttuurihistoriallisesti merkittävä osa kirkonkylän maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

10. Makasiinirakennus

osoite: Hyypiänniementie 4

tunnus kartalla: **10**

kiinteistötunnus: 046-420-17-247 ja 046-876-11-0

omistaja:

P M V | HI RH MA | III II I

Sr

Ainut sahatoiminnasta säilynyt rakennus on Makasiinirakennus. Sahatoiminnan lakattua toiminut viereisen osuuskaupan varastona. Makasiini on nykyään näyttelytilana. Muut sahasta säilyneet osat ovat lähinnä perustuksia, vesikanavia ja patorakenteita, nekin jo eriasteisesti vaurioituneina.

Enonkosken vesivoiman avulla toiminut sahalaite rakennettiin vuonna 1774. Usealla omistajalla ollut saha oli toiminnassa vuodesta 1778 vuoteen 1904. Saharakennus ja sen yhteydessä olleet mylly ja varastorakennus paloivat vuonna 1910.

Arvot ja erityispiirteet : Sahateollisuushistoria, vaikka ei ole enää selkeästi havaittavissa. Alue on osa kirkonkylän maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

B. KOHTEET TAI ALUEET, JOIDEN SÄILYMISEN TURVAAMINEN EI OLE VÄLTÄMÄTÖNTÄ. KOHDE ON KUITENKIN RAKENTAMISAIKANSA TYYPIN HYVÄ ESIMERKKI JA HYVIN TAI MELKO HYVIN SÄILYNYT

11. Koulu

osoite: Kirkkotie 3

tunnus kartalla: **11**

kiinteistötunnus: 046-420-17-230

omistaja: Enonkosken kunta

P M V | HI RH MA | III II I

rh

Keskustaajaman koulurakennuksista vanhempi koulu 1950-luvulta edustaa tyypillistä aikansa kouluarkkitehtuuria.

Arvot ja erityispiirteet : Tyypillinen suurten ikäluokkien tilatarpeisiin rakennettu koulurakennus. Mm. pääsisäänkäynnin lippakatos on hyvä esimerkki aikansa rakennusten yksityiskohdasta, vaikka siihen on lisätty invaluiska.

12. Koulu

osoite: Kirkkotie 3
 tunnus kartalla: **12**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-230
 omistaja: Enonkosken kunta

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Keskustaajaman koulurakennuksista nuorempi koulu, 1970-luvulta, edustaa tyypillistä aikansa tasakattoista kouluarkkitehtuuria.

Arvot ja erityispiirteet : Melko tyypillinen 1970-luvun kouluarkkitehtuurin edustaja.

13. Kirjasto

osoite: Kirkkotie 1
 tunnus kartalla: **13**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-118
 omistaja: Enonkosken kunta

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Enonkosken pääraitin varrelle, näkyvälle paikalle vuonna 1992 valmistuneessa, arkkitehti Irma Valjuksen suunnittelemassa Enonkosken kirjastossa on 1980-luvun postmodernismin vaikutteita.

Arvot ja erityispiirteet : Sijoittuminen taajaman pääraitin varrelle, mutta etäämmälle, jättää Enonkoskentien miljöön muidenkin rakennusten tavoin väljyyttä. On osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

14. Entinen pankkirakennus

osoite: Enonkoskentie 12T
 tunnus kartalla: **14**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-128
 omistaja: As Oy Enonkosken kassatalo

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Vuonna 1955 Osuuspankin toimitaloksi asuntoineen valmistunut rakennus on julkisivultaan rapattu.

Arvot ja erityispiirteet : Esimerkki 1950-luvun maaseututaajaman yhdistetystä liike- ja asuinrakentamisesta. On osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

15. Entinen kanttorila

osoite: Kirkkotie 10
 tunnus kartalla: **15**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-275
 omistaja:

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Seurakunnan entinen kanttorila, rappauspintainen paritalo ja entinen seurakunnan toimistotalo on valmistunut vuonna 1965 arkkitehti Ilmo Suonisen suunnittelemana. Aumakaton päätyosiin tehdyt sisäänvedetyt kolmioikkunat / ikkunalyhdyt ovat melko harvinaisella tavalla toteutetut, antaen rakennukselle oman persoonallisen ilmeen.

Arvot ja erityispiirteet : Kanttorila persoonallisen kattonsa kera ja rapattuine julkisivuineen on osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä, jossa Kirkkotiellä on ikäkerroksellisesti seurakunnan rakennuksia.

16. Uusi pappila

osoite: Kirkkotie 8
 tunnus kartalla: **16**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-277
 omistaja: Savonlinnan seurakunta

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Seurakunnan uusi pappila kansioineen, arkkitehti J. Kaikkosen suunnittelema, on valmistunut vuonna 1962 aikajärjestyksessä Enonkosken kolmanneksi pappilaksi, suunnittelijana arkkitehti J. Kaikkonen. Jullkisivuiltaan slammatun, tyyliltään modernistisen rakennuksen autotalliosa on tehty vuonna 1977.

Arvot ja erityispiirteet : Kirkkotiellä muidenkin seurakunnallisten rakennusten kanssa oleva moderni asuinrakennus on merkittävä osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

17. Seurakuntatalo

osoite: Kirkkotie 2
 tunnus kartalla: **17**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-119
 omistaja: Savonlinnan seurakunta

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Arkkitehti Irma Valjuksen suunnittelema seurakuntatalo vuodelta 1978 on tehty kirkon viereen, joken jyrkästi viettävän puustoisin rintein ja avoimen, melko tasaisen nurmikentän taitteeseen. Ajalleen tyyppillisesti tummasävyisessä seurakuntatalossa on tyylinä moni-ilmeistä modernismia.

Arvot ja erityispiirteet : Tyyppillinen 1970-luvun lopun tumma ja matala kokoontumisrakennus on osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

18. Entinen osuuskaupparakennus

osoite: Hyypiänniementie 3
 tunnus kartalla: **18**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-294
 omistaja: Enonkosken kunta

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Esimerkki maaseututaajaman liikerakentamisesta. Vanha kaupparakennus vuodelta 1910, tuolloin toiminimellä Gustaf Cederberg & Co, laajennettiin nyky-olemuksensa 1950-luvun alkuvuosina, ollessaan kirkonkylän osuuskauppa. On nyt käsityöasemana ja nuorisotiloina. Kaupan lounaispuolella, yläkuvassa vasemmalla oleva 1800-luvulla rakennettu entinen sahan makasiini, sittemmin osuuskaupan varasto, on nykyään Koloveden kansallispuiston näyttelytilana ja kesäkahviona (Koloveden luontotupa).

Arvot ja erityispiirteet: Esimerkki 1900-luvun alun kaupparakennuksesta 1950-luvun laajennuksineen ja muutoksineen. On osa kirkonkylän maakunnallisesti ja kivisillan sekä entisen saha-alueen valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

19. Kuokkasen entisistä liikerakennuksista nuorempi

osoite: Enonkoskentie 7T
 tunnus kartalla: **19**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-343
 omistaja: Kukka- ja sekatarvarapuoti Kodinhelmi Oy

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Kauppiaas Aarne Kuokkasen v. 1952 rakennuttama liikerakennus varasto- ja asuintiloineen on ollut aikanaan moderni ilmestys. Sen suunnitellut arkkitehti J. Kaikkonen on ollut Alvar Aallon arkkitehtitoimistossa töissä; josta johtuen rakennuksessa on tyylillisiä vaikutteita Aallon tuotannosta. Rakennuksessa on nykyään kukka- ja sekatarvarakauppa.

Arvot ja erityispiirteet : 1950-luvun yksilöllisen moderni kaupparakennus on osa kirkonkylän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

20. Kuokkasen sauna

osoite: Pietari Makkosen polku
 (Enonkoskentie 5T:n ranta)
 tunnus kartalla: **20**
 kiinteistötunnus: 046-420-17-247
 omistaja:

P M V | HI RH MA | III II I
 rh

Kuokkasen saunarakennus, jossa on saunan lisäksi pyykkitupa.

Arvot ja erityispiirteet : On edustava esimerkki 1900-luvun puolivälin kookkaasta ja hyvin varustetusta rakennuksesta peseytymiseen ja vaatehuoltoon ja on osa kirkonkylän maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

21. Osuuskaupan sauna

osoite: Pietari Makkosen polku
(Enonkoskentie 7T:n ranta)

tunnus kartalla: **21**

kiinteistötunnus: 046-420-17-247

omistaja: Enonkosken kunta

P **M** **V** | **HI RH MA** | **III II I**
rh

Entinen osuuskaupan saunarakennus sijaitsee toisella puolella Enonkoskientietä kuin kauppa. On viereisen saunan kanssa hyvä näyte 1900-luvun puolivälin tyypillisestä erillissaunasta, joka yleensä, kuten tämäkin, tehtiin pelkkahirrestä.

Arvot ja erityispiirteet : Tyypillinen 1900-luvun puolivälin saunarakennus on osa kirkonkylän maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

Valokuvat kuvattu 29. - 31.10.2014, 16.6.2015 ja 5.5.2023, kuvaaja J-P Husso.

Arkkitehtuuri toimisto J-P Husso

Juha-Pekka Husso, arkkitehti

Paavo Kolin katu 4 B 10

33720 TAMPERE

ja

Nahkurintie 1 as3

77600 SUONENJOKI

puh 040 508 9294
sähköposti: [jhusso\(at\)kolumbus.fi](mailto:jhusso(at)kolumbus.fi)